

Sākumskola

ANO 75

Informācija skolotājam

ANO UN MĒS

Ieteikumi skolotājam sarunas vadīšanai stundā

IESILDĪŠANĀS

Aiciniet skolēnus atcerēties, kādas pasaules valstis viņi zina. Skolēni aplī viens otram met bumbu vai kādu citu mīkstu priekšmetu un sauc valstu nosaukumus tā, lai tie neatkārtojas. Ļaujiet skolēniem mest bumbu pašu izvēlētajā secībā, bet pārliecinieties, ka visi skolēni iesaistās. Iesaistiet skolēnus sarunā ar jautājumu palīdzību!

VAI ZINĀT, CIK PASAULĒ IR VALSTU?

193 valstis ir ANO dalībvalstis. Dažas valstis nav ANO dalībvalstis; galvenokārt tās ir oficiāli par valstīm neatzītas teritorijas. To skaitā ir Taivāna un Kosova. Vatikānu uzskata par neatkarīgu valsti, bet tā ir izvēlējusies būt novērotāja valsts ANO.

Tāpat kā bērni var sastrīdēties skolā vai mājās, **arī valstis var nonākt konfliktā**. Skolā ir skolas vai klases noteikumi, lai izvairītos no sadursmēm. **Ko 193 ANO dalībvalstis varētu darīt, lai novērstu domstarpības un izvairītos no savstarpējiem konfliktiem?**

IEVADS

Izstāstiet, ka šī stunda notiek par godu Apvienoto Nāciju Organizācijai Paskaidrojiet, ka ANO apvieno gandrīz visas pasaules valstis (193 valstis), lai novērstu karus un palīdzētu cilvēkiem dzīvot droši un veselīgi, nodrošinot iespējas mācīties un strādāt.

ANO tika izveidota pēc Otrā pasaules kara, lai novērstu kara atkārtošanos. ANO diena tiek svinēta dienā, kad stājās spēkā ANO Statūti (24. oktobrī). ANO statūti ir organizācijas pamata dokuments, tajā izklāstīti tās mērķi un noteikumi. Visām valstīm, kas pievienojas ANO, ir jāparaksta statūti un jāpiekrīt ievērot tajā izklāstītos noteikumus. Divi ļoti svarīgi noteikumi ir šādi:

- valstīm ir jāizvairās no spēka izmantošanas, karadarbības vai draudiem to uzsākt;
- valstīm jācenšas atrisināt domstarpības ar miermīlīgiem līdzekļiem.

ANO UN MĒS

Ieteikumi skolotājam sarunas vadīšanai stundā

PLAKĀTU VEIDOŠANA

Kopā ar skolēniem apskatiet mērķus un noteikumus, kas fiksēti ANO Statūtos. Vienkāršota statūtu principu versija piedāvāta skolēnu Darba lapā. ANO statūtu teksts lasāms LR Ārlietu ministrijas interneta lapā:

<https://www.mfa.gov.lv/arpolitika/starptautiskas-organizācijas/latvija-apvienoto-naciju-organizacija/apvienoto-naciju-organizācijas-statuti>

Pajautājiet skolēniem – **cik līdzīgi vai atšķirīgi ir ANO noteikumi salīdzinājumā ar mūsu skolas / klases noteikumiem?**

Iedodiet skolēniem plakātu papīru un marķierus. Informējiet, ka viņiem būs 10 minūtes laika darbam grupās. Palūdziet izveidot klases noteikumus pēc ANO Statūtu mērķu un noteikumu parauga. Paskaidrojiet, ka pēc darba pabeigšanas katra grupa dalīsies savos noteikumos ar pārējo klasi. Pēc tam visa klase kopā vienosies par klases noteikumiem.

GRUPU PREZENTĀCIJAS

Dodiet katrai grupai minūti laika īsai prezentācijai. Aiciniet katru grupu pielikt savu plakātu pie sienas.

Klausoties skolēnu prezentācijas, uz lielas lapas vai tāfeles apkopojiet skolēnu idejas. Piedāvājiet klasei īsi apspriest un vieneties par noteikumiem.

Novietojiet izveidotos noteikumus visiem skolēniem labi redzamā vietā turpmākai ievērošanai.

NOSLĒGUMA DISKUSIJA

Pārrunājiet klasē vai aiciniet skolēnus apdomāt šādus jautājumus:

- Vai mūsu klases noteikumi ir līdzīgi ANO noteikumiem?
- Ko ir svarīgi ņemt vērā, vienojoties par noteikumiem? (Skolēni var minēt, piemēram, klausīšanos, izpratni, savu ideju paušanu u.c.).
- Vai ir labi sastādīt statūtus/vienoties par noteikumiem? Kāpēc? Kāpēc ne?
- Kāpēc kari joprojām var notikt, pat ja valstis ir parakstījušas līgumu?
- Ko var darīt, ja sākas konflikts – draugu vidū vai starp valstīm?

APVIENOTO NĀCIJU ORGANIZĀCIJA

ANO ir starptautiska organizācija, kas izveidota, beidzoties Otrajam pasaules karam, lai novērst šādu katastrofu rašanos nākotnē un uzlabotu pasaules cilvēku dzīvi.

KĀDI IR ANO MĒRĶI?

ANO mērķi ir daudzveidīgi un izvērsti, bet vienkāršoti tos var skaidrot šādi:

1. nodrošināt starptautisku mieru un drošību;
2. aizsargāt cilvēktiesības;
3. veicināt ilgtspējīgu attīstību un nodrošināt vienlīdzīgas iespējas visiem.

ANO uzskata, ka miers, attīstība un cilvēktiesības ir savstarpēji saistīti. Šie mērķi papildina viens otru un tos bieži sauc par ANO "trim pīlāriem". Šodien šie "pīlāri" aptver plašu jautājumu loku, tostarp ilgtspējīgu attīstību, dzimumu līdztiesību, veselību, izglītību un tirdzniecību, kā arī jautājumus, kas 1945. gadā nebija globālajā darba kārtībā, piemēram, klimata pārmaiņas, starptautisko terorismu un kibernetisko drošību.

KAS VADA ANO?

ANO nav "pasaules valdība". Tā cenšas savest visas pasaules nācijas kopā, lai tās strādātu miera un ilgtspējības labā, balstoties uz taisnīguma, cilvēka cieņas un visu cilvēku labklājības principiem. ANO veido 193 dalībvalstis. Dalībvalstis finansē ANO darbu un ievēlē ANO vadību. ANO darbinieki ir dažādu valstu pārstāvji, kas strādā nevis savas nacionālās valsts, bet ANO labā.

ANO simbols – pasaules karte, ko ieskauj olīvu zari – simbolizē organizācijas uzdevumus: miera un sadarbības veicināšanu visā pasaulē. Lai atvieglotu darbu, ANO ir sešas oficiālās valodas: angļu, arābu, franču, krievu, ķīniešu un spāņu valoda.

VAI ANO IR KONSTITŪCIJA?

ANO mērķi un darbības principi ir noteikti Statūtos, kas ir gan organizācijas konstitūcija, gan valstu daudzpusējs līgums. Statūti stājās spēkā 1945. gada 24. oktobrī; šo dienu visā pasaulē svin kā Apvienoto Nāciju dienu.

KĀ ANO DARBOJAS?

ANO veido daudzas struktūras, kurām katrai ir atšķirīga funkcija. Divas pazīstamākās ir: Ģenerālā asambleja un Drošības padome.

Apvienoto Nāciju Organizācijas darbs sasniedz katru pasaules stūri. Lielu daļu šī darba veic ANO fondi, programmas un specializētās aģentūras. Tās ir daļa no ANO sistēmas, bet darbojas kā neatkarīgas struktūras. Tās aptver plašu jomu klāstu, ieskaitot demokrātiju, cilvēktiesību, labas pārvaldības un ekonomikas veicināšanu, starptautisko veselību, bēgļu aizsardzību un katastrofu seku likvidēšanu. Daži piemēri: ANO Bērnu fonds (UNICEF), ANO Bēgļu aģentūra (UNHCR), Pasaules Veselības organizācija un UNESCO.

APVIENOTO NĀCIJU ORGANIZĀCIJA

ANO ir starptautiska organizācija, kas izveidota, beidzoties Otrajam pasaules karam, lai novērst šādu katastrofu rašanos nākotnē un uzlabotu pasaules cilvēku dzīvi.

ANO IZVIRZA LIELUS MĒRĶUS. VAI KĀDS NO TIEM IR SASNIEGTS?

Otrā pasaules kara mēroga globāls militārs konflikts nav atkārtojies.

Kopš 1945. gada ANO virzītās izlīgumu sarunas ir izbeigušas vairāk nekā 170 reģionālus konfliktus.

[Drošības padome]

Vairāk nekā 50 miljoni bēgļu, kas bēg no vajāšanām, vardarbības un kara, ir saņēmuši palīdzību no ANO.

[ANO Augstais komisārs bēgļu jautājumos (UNHCR)]

ANO ir izveidojusi visaptverošu starptautisko likumu sistēmu, lai aizsargātu cilvēktiesības. Cilvēktiesības aizsargā 80 līgumi un deklarācijas. [ANO Augstā cilvēktiesību komisāra birojs (OHCHR)]

ANO katru gadu nodrošina pārtiku vidēji 90 miljoniem izsalkušu cilvēku 80 valstīs.

[Pasaules pārtikas programma]

Poliomielīts faktiski ir likvidēts visās valstīs, izņemot četras (Afganistānā, Indijā, Nigērijā un Pakistānā).

Tas izdevies pateicoties līdz šim lielākajai starptautiskajai sadarbībai veselības jomā – Globālajai poliomiēlīta izskaušanas iniciatīvai. [Pasaules veselības organizācija]

ANO palīdz saglabāt vēstures, kultūras un dabas mantojumu, iekļaujot vairāk nekā 1000 vietu pasaules mantojuma sarakstā. [UNESCO]